Aby mówić o odpowiedzialności w aspekcie prawnym za stosowanie *hejtu* w Internecie, należy przede wszystkim ustalić, czym jest hejt. Hejt to spolszczone angielskie słowo „*hate*", które oznacza *nienawiść.* Według słownika języka polskiego, *hejt jest to obraźliwy i zwykle agresywny komentarz internetowy lub mówienie w sposób wrogi i agresywny na jakiś temat lub o jakiejś osobie.*

Oczywiście, Konstytucja gwarantuje nam prawo do wolności słowa, a więc i możliwość publicznego wyrażania swoich poglądów. Dlatego też, nie każda wypowiedź o negatywnym wydźwięku czy bardziej dosadnej formie stanowić będzie od razu *hejt.*

Czym *hejt* nie jest? Krytyka jest oceną zawierającą argumenty, służącą polemice, wyrażeniu opinii, a także zmianie czyjegoś zdania. Krytyka ma na celu przedstawienie swojego zdania na określony temat, w sposób kulturalny; nie odnosi się do kwestii personalnych.

Wbrew pozorom w niektórych przypadkach trudno jest odróżnić krytykę, od *hejtu*. Jednakże zawsze warto, przed kliknięciem *„dodaj komentarz*" zastanowić się, czy nasz komentarz:

- odnosi się do cech fizycznych, umysłowych danej osoby; czy odnosi się do jej pochodzenia, wiary, orientacji seksualnej lub innych elementów związanych z daną osobą i cechami ją opisującymi;

- zawiera słowa powszechnie uznawane za wulgarne.

Jeżeli tak, to być może projektowany komentarz nie jest krytyką, a właśnie *hejtem.* Przy czym zaznaczyć należy, że nie jest to przepis na stworzenie „*bezpiecznego komentarza"*, ale pewna sugestia, która w dużej mierze może wyeliminować niewłaściwą treść.

Stwierdzenie, które ma poparcie w rzeczywistości, w obiektywnych dowodach, nie jest kłamstwem, nie łamie zasad współżycia społecznego, nie zawiera obraźliwych czy wulgarnych zwrotów nie sposób nazwać *hejtem.* Przy czym istotny jest kontekst wypowiedzi i okoliczności mu towarzyszące; albowiem ten nawet z pozoru niewinny komentarz można zaklasyfikować do *hejtu*, w określonej, zindywidualizowanej rzeczywistości.

Warto wiedzieć, że obecnie, ze względu na rosnącą popularność zjawiska, coraz częściej przypadki *hejterstwa* i mowy nienawiści wypełniają znamiona przestępstw i są przedmiotem postępowań karnych (ale też cywilnych).

Nie ma jednak czynu przestępnego literalnie wskazującego, że określone zachowanie jest *hejtem*. Jest to nomenklatura, która nie weszła do kodeksu karnego czy kodeksu wykroczeń, co nie znaczy, że czyny, które są określamy mianem *hejtu* nie są penalizowane.

Hejterzy w Internecie czują się anonimowi; jest to anonimowość pozorna, albowiem organy ścigania i sądowe coraz sprawniej uzyskują dane niezbędne do namierzenia autora określonego komentarza.

Odpowiedzialność karna.

Hejt może przybierać różne postacie, które w naszym porządku prawnym zostaną zinterpretowane jako następujące czyny:

- zniesławienie - art. 212 kk

- zniewaga – art. 216 kk

- groźba z powodu dyskryminacji – art. 119 kk

- groźba karalna – art. 190 kk

- uporczywe nękanie, tzw. „stalking" – art. 190a kk

- zmuszenie groźbą innej osoby do określonego działania – art. 191 kk

- fałszywe oskarżenia – art. 234 kk

- nawoływanie i pochwalenie przestępstwa – art. 255 kk

- nawoływanie do nienawiści na tle różnic narodowych – art. 256 kk

- publiczna zniewaga z powodu przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, wyznaniowej lub z powodu bezwyznaniowości – art. 257 kk

- złośliwe niepokojenie – art. 107 kw

Czy faktycznie sąd zajmuje się takimi sprawami? Oczywiście, że tak. Przykładem niech będzie krótki wykaz spraw zakończonych wyrokami, za wyżej wskazane czyny, które popełnione zostały w przestrzeni internetowej.

- W 2016r. w Sądzie Rejonowym w Lublinie zapadł wyrok wobec kobiety nawołującej do nienawiści oraz zniewagi na tle rasowym i narodowościowym.

- W 2017r. w Sądzie Rejonowym we Wrocławiu - Śródmieście zapadł wyrok wobec mężczyzny, który na Facebooku wychwalił podłożenie ładunku wybuchowego w autobusie we Wrocławiu;

- W 2018r. w Sądzie Apelacyjnym w Gdańsku zapadł wyrok przeciwko kobiecie za nawoływanie do popełnienia czynu z art. 119 kk.

- W 2019r. w Sądzie Rejonowym w Gorzowie zapadł wyrok dla mężczyzny, który pochwalał zabójstwo Pawła Adamowicza oraz nawoływanie do zabójstwa określonych polityków.

- W 2020r. w Sądzie Rejonowym w Tychach zapadł wyrok wobec mężczyzny, który nawoływał do nienawiści na tle różnic narodowych pod postem na Facebooku.

- W 2020r. w Sądzie Rejonowym w Sokółce zapadł wyrok wobec mężczyzny, który za pośrednictwem portalu internetowego Facebook znieważył grupę ludności pochodzenia marokańskiego.

- W 2020r. w Sądzie Rejonowym w dla Łodzi-Widzewa w Łodzi zapadł wyrok wobec mężczyzny, który między innymi podszywał się pod pokrzywdzonego – poprzez zakładanie

profili na portalach internetowych, wykorzystał dane osobowe oraz jego wizerunek fotograficzny;

- W 2020r. w Sądzie Okręgowym we Wrocławiu zapadł wyrok skazujący mężczyznę, za pochwalenie zabijania dzieci „wrogów" oraz znieważanie grupy ludności z powodu przynależności rasowe.

- W 2021r. w Sądzie Rejonowym w Bełchatowie zapadł wyrok skazujący mężczyznę, który publiczne nawoływał do popełnienia przestępstwa.

W kontekście działań w Internecie warto podkreślić, co również wynika, z powyższego zestawienia, że *hejt* w Internecie – co do zasady - klasyfikuje się jako czyn w miejscu publicznym. Rozstrzygał tę kwestię Sąd Najwyższy w 2018r.

A co z *hejtem* stosowanym przez osoby niepełnoletnie?

Niestety, autorami *hejterskich* komentarzy (wpisów) często bywają młodzi, a nawet bardzo młodzi ludzie. Ich wiek, nie powoduje że nie ponoszą konsekwencji; bywają one jednak nieco inne, aniżeli te które mogą być stosowane wobec osób pełnoletnich.

Zasady odpowiedzialności karnej ujęte są w kodeksie karnym, który wskazuje, że osoby, które nie ukończyły 17 roku życia nie odpowiadają za popełnione przestępstwo (za wyjątkiem ciężkich przestępstw). Osoby poniżej 17 lat odpowiadać będą na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

W zależności od wieku nieletniego *hejtera*, zróżnicowana jest jego odpowiedzialność, i tak:

- zachowanie **nieletniego między 13 a 17 rokiem życia** sąd może potraktować jako przejaw demoralizacji i zastosować środki przewidziane w ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich;

- natomiast wobec **nieletniego między 17 a 18 rokiem życia** stosuje się już kodeks karny. Sąd zamiast kary stosuje środki wychowawcze, lecznicze albo poprawcze przewidziane dla nieletnich, jeżeli okoliczności sprawy oraz stopień rozwoju sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste za tym przemawiają.

Jakie konsekwencje przewiduje ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich?

Wobec nieletniego mogą być stosowane środki wychowawcze oraz środek poprawczy w postaci umieszczenia w zakładzie poprawczym; kara może być orzeczona tylko w wypadkach prawem przewidzianych, jeżeli inne środki nie są w stanie zapewnić resocjalizacji nieletniego.

Sąd rodzinny może:

1) udzielić upomnienia;

2) zobowiązać do określonego postępowania, a zwłaszcza do naprawienia wyrządzonej szkody, do wykonania określonych prac lub świadczeń na rzecz pokrzywdzonego lub społeczności lokalnej, do przeproszenia pokrzywdzonego, do podjęcia nauki lub pracy, do uczestniczenia w odpowiednich zajęciach o charakterze wychowawczym, terapeutycznym lub

szkoleniowym, do powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach albo do zaniechania używania alkoholu lub innego środka w celu wprowadzania się w stan odurzenia;

3) ustanowić nadzór odpowiedzialny rodziców lub opiekuna;

4) ustanowić nadzór organizacji młodzieżowej lub innej organizacji społecznej, zakładu pracy albo osoby godnej zaufania - udzielających poręczenia za nieletniego;

5) zastosować nadzór kuratora;

6) skierować do ośrodka kuratorskiego, a także do organizacji społecznej lub instytucji zajmujących się pracą z nieletnimi o charakterze wychowawczym, terapeutycznym lub szkoleniowym, po uprzednim porozumieniu się z tą organizacją lub instytucją;

7) orzec zakaz prowadzenia pojazdów;

8) orzec przepadek rzeczy uzyskanych w związku z popełnieniem czynu karalnego;

9) orzec umieszczenie w młodzieżowym ośrodku wychowawczym albo w rodzinie zastępczej zawodowej, która ukończyła szkolenie przygotowujące do sprawowania opieki nad nieletnim;

10) orzec umieszczenie w zakładzie poprawczym;